

Svar på Chau Nguyens och 16 andra ledamöters motion om att vidta åtgärder för att öka valdeltagandet i Vanda

VD/3397/00.02.00.03/2025

PT/LR/NJ/NP/JK/SE/KW

Chau Nguyen och 16 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges stadsfullmäktige arbetsordning:

”Valdeltagandet i kommunalvalet och välfärdsområdesvalet i Vanda var lägre än tidigare. År 2000 upplevde Vanda stad en bottennotering, då valdeltagandet i kommunalvalet var 45 procent. Siffrorna i år är inte mycket bättre – i kommunalvalet röstade bara 45,7 procent av Vandaborna. En jämförelse med de andra kommunerna i huvudstadsregionen visar att vi tydligt blir efter de andra i valdeltagandet. Vanda stad har vidtagit flera åtgärder för att förbättra valdeltagandet, men dessa åtgärder har tyvärr inte varit tillräckliga.

Vi ledamöter som undertecknat motionen föreslår att Vanda stad utreder orsaken till det låga valdeltagandet och vidtar åtgärder för att öka valdeltagandet i Vanda.”

Stadsfullmäktige 28.4.2025 § 28

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade att ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Serviceområdet för kommunal demokrati inom verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft konstaterar följande som sitt svar:

Valdeltagandet i Vanda stad har varit oroväckande lågt i de senaste årens val. Till exempel i välfärdsområdesvalet 2022 hade Vanda det lägsta valdeltagandet i hela landet (38,1 %), och i kommunalvalet 2025 var valdeltagandet 45,7 %. Den oro som uttrycks i motionen är berättigad och delas även av stadens myndigheter.

Vanda stad har redan börjat vidta åtgärder för att förbättra valdeltagandet. Röstningsbeteendet har undersökts separat efter varje val, och för varje val har en egen rapport sammanställts. Dessutom beställdes en omfattande extern utredning 2022 efter välfärdsområdesvalet för att utreda det låga valdeltagandet. I samband med EU-valet 2024 genomfördes ett valpilotprojekt i Vanda med fokus på riktad kommunikation.

Vanda stad har redan utnyttjat resultaten av de undersökningar och utredningar som gjorts efter tidigare val i planeringen av valen. De åtgärder som genomfördes i samband med välfärdsområdesvalet och kommunalvalet 2025, såsom valbussen, flerspråkig information och valmässor, är exempel på detta utvecklingsarbete. Alla de iakttagelser som man gjort i välfärdsområdesvalet och kommunalvalet kommer att utnyttjas och vidareutvecklas i planeringen av kommande val.

Förhandsröstningens betydelse har framhävts i och med att den ökar i popularitet. Inför varje val granskas alla tidigare vallokaler noggrant och erfarenheterna från tidigare val beaktas vid planeringen av nästa val. Staden utreder möjligheten att öka antalet förhandsröstningsställen och placera dem på platser där stadsborna också annars rör sig. Man vill göra röstningen så enkel och smidig som möjligt. För att valdeltagandet ska kunna förbättras krävs riktade, långsiktiga och flerspråkiga åtgärder som särskilt når unga och personer med främmande språk som modersmål samt invånare med utländsk bakgrund. Vandas heterogena befolkningsstruktur förutsätter att demokratin tryggas i alla befolkningsgrupper. Staden kan öka den riktade informationen och marknadsföra val i synnerhet i de områden där valdeltagandet har varit lågt. Informationen mellan valen kan utvecklas så att man gör det politiska beslutsfattandet och förtroendevalda mer bekanta för stadsborna. Ökad öppenhet kan öka förtroendet för den lokala demokratin.

I en undersökning som gjordes efter välfärdsområdesvalet 2022 betonades att det krävs ett långsiktigt arbete även mellan valen för att öka valdeltagandet. I rapporten konstaterades att det inte räcker med bara kampanjer under valet, utan det behövs kontinuerlig information, aktivering av olika grupper och sammanslutningar och utveckling av kandidatnomineringen. Förbättrad information, särskilt för ungdomar och personer med främmande språk som modersmål, var en viktig faktor. Rapporten rekommenderade också att röstningsställena ska placeras i områden som är populära bland unga och att den lokala synligheten ska stärkas i områden med lågt valdeltagande. Planeringen och genomförandet av dessa åtgärder mellan valen är väsentligt för att valdeltagandet ska kunna öka i de framtida valen.

Särskild uppmärksamhet bör fästas vid valdeltagandet bland personer med utländsk bakgrund. I välfärdsområdesvalet 2025 var valdeltagandet bland personer med främmande språk som modersmål endast 17,9 procent, trots att de utgjorde mer än en fjärdedel av de röstberättigade. Trots att valdeltagandet bland personer med ett främmande språk som modersmål steg från det föregående valet, stannade deras andel av de avgivna rösterna på endast 10,3 procent. I områden där andelen personer med ett främmande språk som modersmål är stor, såsom Hingstparken, Högberget och Bredberget, låg valdeltagandet klart under stadens genomsnitt. För att nå dessa områden krävs en särskild satsning på information och tillgänglighet.

Samtidigt röstade väljare med finländsk bakgrund lika aktivt i Vanda som i hela landet i genomsnitt – deras valdeltagande var 53,6%. Detta visar att röstningsbeteendet bland personer med finländsk bakgrund inte förklarar den låga totalröstningsaktiviteten i Vanda, utan skillnaderna beror i stor utsträckning på förändringar i befolkningsstrukturen och i synnerhet på låga nivåer bland personer med utländsk bakgrund och personer med främmande språk som modersmål. De med finländsk bakgrund utgör fortfarande en betydande del av väljarna och deras aktivitet är en viktig del av hur demokratin fungerar i staden.

På basis av de uppgifter som fåtts genom undersökningen är det viktigt att stadens interna men också externa intressentgrupper tillsammans överväger olika lösningar på det låga valdeltagandet. Man bör söka gemensamma lösningar på den omfattande utmaningen bland annat med partierna samt ungdoms- och medborgarorganisationerna. Det är dock viktigt att också partierna och de förtroendevalda förbinder sig till genomförandet av valen, till de åtgärder som vidtas mellan valen och till att höja valdeltagandet. Dessa frågor bör främjas tillsammans.

Nedan några punkter från tidigare undersökningar som gäller valdeltagandet i Vanda:

Valundersökningen i Vanda 2022

I undersökningen från 2022 utreddes orsakerna till att människor inte röstar och kartlades olika sätt att öka valdeltagandet. Undersökningen sammanförde enkät- och registermaterial och är nationellt unik.

Bland de viktigaste iakttagelserna från 2022 års undersökning kan bland annat nämnas följande faktorer:

- Demografiska faktorer har en betydande inverkan på valdeltagandet.
- Valdeltagandet bland personer med ett främmande språk som modersmål var endast 9,9 procent, medan valdeltagandet bland personer med finländsk bakgrund var 45,5%.
- Valdeltagandet bland unga var särskilt lågt: Endast 19 % av de 18–24-åriga röstade.
- De viktigaste orsakerna till att man inte röstade var att det inte fanns någon lämplig kandidat eller något lämpligt parti, bristande förtroende för politiken och bristande information om val och kandidater.

Riksdagsvalet 2023

- Valdeltagandet i Vanda var 70,0%, något under genomsnittet för hela landet (72,0%).
- Valdeltagandet minskade med 0,4 procentenheter jämfört med valet 2019.
- För första gången var förhandsröstningen (35,6%) populärare än röstningen på valdagen (34,4%).
- Flitigast röstade man i Övitsböle (82,8 %), Vandadalen (82,7 %) och Tavastberga (82,3 %).
- Lägst var valdeltagandet i Hinderparken (53,1 %), Högberget (54,0 %) och Rastbacken (55,3 %).

Pilotförsök om EU-valet 2024

- I samband med EU-valet 2024 genomfördes pilotförsök i Mikkola, Hinderparken och Bredberget. Målgruppen var särskilt unga och personer med ett främmande språk som modersmål.
- Till åtgärderna hörde bl.a. riktad reklam på sociala medier, informationsskärmar, lättlästa nyheter och regionala nyhetsbrev.
- Resultaten visade att valdeltagandet minskade i alla pilotprojektområden. Till exempel i Hinderparken var minskningen 4,3 procentenheter.
- Slutsatsen var att de åtgärder som är verkningfulla kräver långsiktighet och tillräckliga resurser och att riktad information enbart under valperioder inte är tillräckligt.

Välfärdsområdesvalet 2025

- Valdeltagandet ökade med 6,4 procentenheter (44,5 %) men var fortfarande det lägsta i landet.
- Andelen ogiltiga röster var 3,7 %, något under det nationella genomsnittet.
- Valdeltagandet varierade betydligt mellan områdena: I Övitsböle var det till och med 64,3 procent, i Hingstparken bara 27,9 procent.
- Kvinnorna röstade mer aktivt än männen (48,3% mot 40,8%).
- I Vanda var valdeltagandet bland personer i arbetsför ålder lägre än i hela landet i genomsnitt, särskilt i åldersgrupperna 20–54 år (6,3–7,7 procent lägre än i hela landet i genomsnitt).
- Inkomst- och utbildningsnivån samt härkomsten korrelerar starkt med valdeltagandet.

Kommunalvalet 2025

- Valdeltagandet var 45,7 %, vilket var 2,7 procentenheter lägre än i föregående kommunalvalet.
- Valdeltagandet varierade betydligt mellan områdena: Som lägst var valdeltagandet under 30% (Högberget), i de aktivaste områdena nåddes över 60% (Övitsböle, Vandadalen och Östra Haxböle)
- Andelen ogiltiga röster var cirka 1,75% (kvantitativt 1453 st.)
- Kvinnorna röstade aktivare än männen och över 65-åringarna var de aktivaste väljarna.

- Valdeltagandet bland personer med ett främmande språk som modersmål låg klart under genomsnittet.

Stadsstyrelsen 17.11.2025 § 19

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Chau Nguyen och de 16 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsrådets förslag, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade att återremittera ärendet för beredning.

Serviceområdet för kommunal demokrati inom verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft konstaterar följande som sitt svar:

Valdeltagandet i Vanda stad har varit oroväckande lågt i de senaste årens val. Till exempel i välfärdsområdesvalet 2022 hade Vanda det lägsta valdeltagandet i hela landet (38,1 %), och i kommunalvalet 2025 var valdeltagandet 45,7 %. Den oro som uttrycks i motionen är berättigad och delas även av stadens myndigheter. Orsakerna till det låga valdeltagandet har redogjorts för i ett tidigare svar (Stadsstyrelsen 17.11.2025 § 19).

Tidigare genomförda åtgärder och lärdomar

Vanda stad har redan vidtagit flera åtgärder för att förbättra valdeltagandet och samlat in information om dem.

- Uppföljning och rapportering av röstningsbeteendet: en rapport sammanställs efter varje val, och resultaten används vid planeringen inför nästa val.
- En extern undersökning om orsakerna till det låga valdeltagandet som beställdes efter välfärdsområdesvalet 2022.
- I samband med EU-valet 2024 genomfördes ett valpilotprojekt med fokus på riktad information.
- Praktiska åtgärder vid välfärdsområdes- och kommunalvalet 2025: valbuss, flerspråkig information och valmessa.
- Utveckling av förhandsröstningen: En systematisk genomgång av röstningsställena före valet och utredning av möjligheterna att öka antalet förhandsröstningsställen samt placeringen i miljöer där stadsborna rör sig och uträttar ärenden.
- Projektet Futures for you 2024–2026. Vanda deltar i ett EU-finansierat projekt som leds av yrkeshögskolan Laurea och där man utvecklat workshopmodeller för att stärka unga vuxnas färdigheter i demokrati- och framtidstänkande. Workshoppar kring demokratifrågor ordnades före de senaste välfärdsområdes- och kommunalvalet och i dem fick man också vägledning i hur man röstar i praktiken.

Slutsatser om iakttagelserna och målgrupperna

Enligt undersökningar och valrapporter krävs det långsiktiga åtgärder även mellan valen för att öka valdeltagandet. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att nå unga samt invånare med främmande språk som modersmål och utländsk bakgrund.

Stadens planer och kommande åtgärder (en sektorsövergripande helhet)

Vanda stad stärker valdeltagandet som en del av utvecklingen av demokratin och delaktigheten. Arbetet genomförs sektorsövergripande, bland annat som en del av de strategiprogram som just har inletts och det delaktighetsarbete som utförs inom dem.

Serviceområdet för kommunal demokrati samordnar i sin tur arbetet inom verksamhetsområdet för koncernledning och livskraft. Nedan följer några konkreta åtgärder som exempel:

- Tillgängligheten till röstningen förbättras: utvärdering och utveckling av antalet förhandsröstningsställen och placeringen av dem, så att röstningen blir så enkel och smidig som möjligt.
- Den riktade, flerspråkiga och lättlästa informationen både under och mellan valen stärks, med fokus på unga och invånare med främmande språk och utländsk bakgrund.
- Som en del av strategiprogrammen genomförs möten mellan så kallade tysta grupper och partisystemet i syfte att bygga upp förtroende, främja demokratiska färdigheter och öka möjligheterna att påverka. Evenemang och tillställningar med låg tröskel ordnas i områdena med beaktande av olika kulturella bakgrunder.
- Den 1 oktober 2026, på Miina Sillanpää-dagen och medborgarinflytandets dag, ordnas öppet hus i stadshuset. Politiska partier, medborgarorganisationer och organisationsaktörer bjuds in till evenemanget för att presentera sin verksamhet och informera om demokratiska påverkansmöjligheter.
- Möjligheten att genomföra en invånarpanel som en ny form av invånarinflytande utreds.

Slutsatser

Att stärka valdeltagandet är en långsiktig och strukturell utvecklingshelhet i Vanda som kräver kontinuerligt arbete både under valen och särskilt mellan valen. Stadens delaktighetsplan består av åtgärder för delaktighet som genomförs inom strategiprogrammen. Med detta fortsätter staden sitt kunskapsbaserade, sektorsövergripande koordinerade demokrati- och delaktighetsarbete, där åtgärderna systematiskt riktas och utvecklas till olika befolkningsgrupper och områden. Arbetets effekter följs upp och lärdomarna utnyttjas systematiskt i kommande val.

Stadsstyrelsen 23.3.2026 § 22

Stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge Chau Nguyen och de 16 andra ledamöter stadsstyrelsens svar i enlighet med förslaget, och
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Behandling:

Under behandlingen av ärendet föreslog stadsstyrelsens ordförande att man som en teknisk justering i svaret ändrar uttrycket "vieraskielinen" (främmande språk som modersmål) till "muunkielinen" (annat språk som modersmål) på de ställen där det är möjligt. Förslaget godkändes enhälligt.

Beslut:

Det justerade förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 27.4.2026 § 16**Stadsstyrelsens förslag:**

Stadsfullmäktige beslutar anteckna stadsstyrelsens svar för kännedom.

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade bordlägga ärendet till följande sammanträde.

Bilagor:

- Chau Nguyens och 16 andra ledamöters motion om att vidta åtgärder för att öka valdeltagandet i Vanda

Anvisningar för sökande av ändring: 2.1 Besvärsförbud

Närmare information: Leena Rusanen, förvaltningsdirektör,
(fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)